مسئوولیت متن و شکل بدوش نویسندهٔ مضمون میباشد، عقیدهٔ نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاین نمی باشد

احسان الله ارينزی ۲۰۲۵/۱۰/۰۲

افغانستان
طبيعي، بشري، سياسی، اقتصادي او تاريخي جغرافيه
څوارلسمه برخه

اداري وېش: د افغانستان د اداري وېش تاريخي بهير يو په زړه پوري بحث دی. د افغانستان د عمومي جغرافيې په کتابونو کې دا وېش په څلورو پړاوونو کې تر بحث لاندې نيول شوی دی: د آريانا دوره، يونانو- باختري دوره، خراسان او اوسني افغانستان. د اوسني افغانستان په اداري جوړښت کې د اعلحضرت احمد شاه بابا له وخت څخه تر اوسه، څو_ څو بدلونونه راغلي چې بشپړه څېړنه يې د دې کتاب له موضوع سره اړخ نه لګوي.

د نړۍ هېنداره د (آسيا) د توك په لومړي چاپ کې (2002) د افغانستان هغه اداري وېش په پام کې نيول شوی و چې د محمد داوود خان د ولسمشرۍ په وخت پورې يې اړه درلوده. د دغه وېش له مخې افغانستان په 26 ولاياتو Provinces،4 لويو ولسواليو General Districts، 176 ولسواليو Districts، 117 علاقه داريو -Sub Districts، 27046 اصلي او 4125 فرعي کليو Villages وېشل شوی و.

له هغه وروسته د بېلا بېلو رژيمونو په وخت کې، په دې اداري وېش کې ډېرې ګوتې وهل شوې او ان دا چې څو زورواکو له ځينو کليو څخه ولسوالي ګانې او له ځينو ولسواليو څخه ولايتونه جوړ کړل. داسې بدلون اوس هم روان دی. ښکاره خبره ده چې داسې اداري تشکيلات به د قانوني پړاوونو وهلو ته اړتيا ولري

- د سږکال په پيل کې افغانستان 34 ولايتونه او 364 ولسوالۍ لرلې؛ خو په دې وروستيو مياشتو کې په بدخشان، لغمان، بادغيس، فارياب، بلخ، کندهار، نورستان او .... کې، د 30 نويو ولسواليو د جوړېدو خبر هم خپور شوی دی (د کرنې وزارت د استملاک او بيامېشتېدنې رياست).

- دوولس کاله مخکې د افغانستان ولايتی جوړښت، د هر ولايت پراخوالی / درجه او په ټول وطن کې د ولايت د پراخوالي سلنه داسې و.

د ولايت درجه	د ولسواليو شمېر	د نفوس ګڼوالی په 1 Km^2	پراخوالی په Km^2	د پرخوالي سلواله	ولايت	ود
1st	14	844.17	4523.9	0.7	کابل	01
2nd	6	216.45	1908.0	0.3	کاپيسا	02
2nd	9	108.64	5715.1	0.9	پروان	03
3rd	8	53.77	10384.3	1.6	وردګ	04
3rd	6	80.34	4568.0	0.7	لوګر	05

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړيکه ټينګه کړئ maqalat@afghan-german.de
يادونه: دليکنې د ليکنيزې بڼې پازوالي د ليکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له راليږلو مخکې په ځير و لولئ

1st	21	184.48	7641.1	1.2	ننګرهار	06
3rd	4	104.90	3977.9	0.6	لغمان	07
3rd	6	38.10	3771.6	0.6	پنجشیر	08
2nd	14	46.47	18255.2	2.8	بغلان	09
3rd	6	23.21	18029.2	2.8	بامیان	10
2nd	18	51.17	22460.5	3.4	غزني	11
3rd	18	20.85	19515.9	3.0	پکتیکا	12
2nd	10	92.47	5583.2	0.9	پکتیا	13
3rd	12	126.96	4235.9	0.6	خوست	14
3rd	14	85.60	4925.9	0.6	کنړ	15
3rd	7	14.95	9266.7	1.4	نورستان	16
1st	27	19.85	44835.9	6.9	بدخشان	17
2nd	16	73.66	12457.8	1.9	تخار	18
1st	6	115.78	8080.9	1.2	کندز	19
3rd	6	26.97	13437.9	2.1	سمنګان	20
1st	14	75.32	16186.3	2.5	بلخ	21
3rd	6	31.91	16385.6	2.5	سرپل	22
3rd	9	17.63	36657.4	5.6	غور	23
3rd	8	24.64	17501.4	2.7	دایکندی	24
3rd	4	28.58	11473.7	1.8	روزګان	25
3rd	10	16.29	17471.8	2.7	زابل	26
1st	15	20.55	54844.5	8.4	کندهار	27
2nd	10	44.55	11291.5	1.7	جوزجان	28
2nd	12	44.80	20797.6	3.2	فاریاب	29
2nd	15	14.83	58305.1	8.9	هلمند	30
3rd	6	22.32	20794.0	3.2	بادغیس	31
1st	15	31.22	55868.5	8.6	هرات	32
2nd	10	9.60	49339.1	7.6	فراه	33
3rd	4	3.63	42409.5	6.5	نیمروز	34

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکنې د لیکنيزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په ځیر و لولـئ

دا جدول خو لړ مشرح په کال 1402 کي داسي دی:

S.No	Province	د موقتی ولسوالیو شمېر/ Number of Tempera ry Districts	د ولسوالیو شمېرم/ Number of Districts	په کیلومتر مربع کی د میشتو وګړو ناخالص تراکم/ Density of Settled Population Km2	نظر تول مساحت ته سلنه/ of % Total Area	مساحت په کیلومترمربع/ Area Km2	ولایت	شمېره
	Total	24	423	51	100 %	652867	تول	
01	Kabul		15	1190	0.7	4524	کابل	۱
02	Kapisa		7	260	0.3	1908	کاپیسا	۲
03	Parwan		10	131	0.9	5715	پروان	۳
04	Maidan Wardak		9	65	1.6	10348	میدان وردګ	۴
05	Logar		7	97	0.7	4568	لوګر	۵
06	Nangarhar	1	23	227	1.2	7641	ننګرهار	۶
07	Laghman	1	6	126	0.6	3978	لغمان	۷
08	Panjsher	1	8	46	0.6	3772	پنجشیر	۸
09	Baghlan		15	57	2.8	18255	بغلان	۹
10	Bamyan	1	8	28	2.8	18029	بامیان	۱۰
11	Ghazni		19	62	3.4	22461	غزني	۱۱
12	Paktika		19	40	3.0	19516	پکتیکا	۱۲
13	Paktia	4	15	112	0.9	5583	پکتیا	۱۳
14	Khost		13	153	0.6	4235	خوست	۱۴
15	Kunar	1	16	103	0.8	4926	کونړ	۱۵
16	Nooristan		8	18	1.4	9267	نورستان	۱۶
17	Badakhshan		28	24	6.9	44836	بدخشان	۱۷
18	Takhar		17	89	1.9	12458	تخار	۱۸
19	Kunduz	3	10	144	1.2	8081	کندز	۱۹
20	Samangan		7	33	2.1	13438	سمنګان	۲۰
21	Balkh		16	95	2.5	16186	بلخ	۲۱
22	Sar-e-pul		7	38	2.5	16386	سرپل	۲۲
23	Ghor	1	11	21	5.6	36657	غور	۲۳

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکاری ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکني د لیکنیزې بڼي پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکي په خير و لولئ

24	Daykundi	1	9	30	2.7	17501	دایکند ی	۲۴
25	Uruzgan	1	7	39	1.8	11474	ارزگ ان	۲۵
26	Zabul		11	22	2.7	17472	زابل	۲۶
27	Kandahar	2	18	26	8.4	54845	کندهار	۲۷
28	Jawzjan		11	54	1.7	11292	جوزجا ن	۲۸
29	Faryab		14	54	3.2	20798	فاریاب	۲۹
30	Helmand	2	15	25	8.9	58305	هلمند	۳۰
31	Badghis		7	27	3.2	20794	بادغی س	۳۱
32	Herat	4	20	39	8.6	55869	هرات	۳۲
33	Farah		11	12	7.6	49339	فراه	۳۳
34	Nimroz	1	6	4	6.5	42410	نیمرو ز	۳۴

سرچینه: د احصاییي او معلوماتو مرکز خپرونه - 1402

قدرمنو لوستونکو! د ښاغلی احسان الله اریزی د آرشیف: لینک

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکاری ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکني د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له راالیږلو مخکي په خیر و لولـئ